پنجشنبه 23 بهمن 1399 - 07:01

دفاع با نیت الهی مشروعیت می‌یابد

حجت‌الاسلام نجف لکزایی با اشاره به فلسفه امنیت و دفاع در اندیشه علامه مصباح بیان کرد:

حجت الاسلام نجف لکزایی با اشاره به فلسفه امنیت و دفاع در اندیشه علامه مصباح بیان کرد: ایشان دو دیدگاه افراطی و تفریطی در این زمینه را مطرح و نقد فرموده و سپس به تبیین رویکرد اسلامی پرداخته است؛ بنابر این دیدگاه، دفاع فقط باید با نیت الهی انجام گیرد تا مشروعیت داشته باشد و تفاوت انسان و حیوان نیز در همین امر یعنی نیت نهفته است.

به گزارش ایکنا، نشست «فلسفه سیاسی آیت الله مصباح یزدی»، سه شنبه، ۲۱ بهمن ماه، با سخنرانی جمعی از اندیشمندان به صورت مجازی برگزار شد. حجت الاسلام والمسلمین نجف لکزایی، رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، در این نشست با موضوع «فلسفه امنیت و دفاع در اندیشه علامه مصباح» به ایراد سخن پرداخت و بیان کرد: بحث بنده پاسخ به یک پرسش در حوزه فلسفه امنیت و دفاع از منظر علامه مصباح است. این پرسش که در جاهای مختلفی از ایشان مطرح شده، این است که چرا جنگ وجود دارد؟ این پرسش ایشان از موضع هستی شناسی مطرح شده و پاسخ ها نیز از این موضع بوده است.

وی تصریح کرد: ایشان می گوید در پاسخ به این سوال، یک بینش افراطی ارائه شده که آن را قبول نداریم و یک دیدگاه تفریطی نیز هست که این دیدگاه را هم قبول نداریم. پس از نقد این دیدگاه ها، دیدگاه اسلام را مطرح کردند که نظر منتخب ایشان است. دیدگاه افراطی که آیت الله مصباح طرد کردند، خود مشتمل بر دو نظریه است؛ یکی نظریه تنازع بقاء است که توسط داروین مطرح شد و از آن به داروینیزیم یاد می کنیم. از این حیث، جنگ یک قانون زیست شناسانه محسوب می شود تا اینکه اصلح باقی بماند. یک رویکرد نیز، رویکرد مارکسیستی است که بر این اساس، اصل تضاد، از اصول فلسفی حاکم بر جهان ماده است و پیداش هر پدیده ای نتیجه تضاد تِز و آنتی تز است. آیت الله مصباح، این دو دیدگاه که مربوط به بینش افراطی است، قبول ندارد.

دفاع در چه صورتی مشروع است؟

لکزایی در ادامه افزود: در دیدگاه دوم که تفریطی است، گفته شده که جنگ امر غیرطبیعی بوده و از جنس بیماری است و مکتب اصلی، مکتب ضدجنگ است و رویکردها نیز ضدجنگ هستند. لذا کسی جنگ را قبول ندارد و در این رویکرد، اعدام و کشتن حیوانات ممنوع است که ایشان این را نیز قبول ندارند. بینشی که آیت الله مصباح دارند، بینش اعتدالی اسلام است. ایشان می گوید که اصل دفاع و امور لازم الدفاع از چیزهایی است که اسلام به ما می گوید که باید این آمادگی را داشته باشیم و موظف هستیم که در برابر ظالمان بایستیم و از خود و از مظلومان دفاع کنیم. ایشان در ادامه هشت نوع دفاع مشروع و جنگ عادلانه را برشمرده اند و بحث می کنند که از همه چیزهایی که باید دفاع کنیم که از جمله آنها خانواده، ناموس، دین و عقل است. این دفاع مقید شده به اینکه اینها باید فی سبیل الله و با نیت الهی باشد و نه از روی تکبر و تبختر و از روی ریا و غرور.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: ما باید از آب و خاک دفاع می کنیم، اما با نیت الهی این کار را انجام می دهیم. اگر کسی در دفاع از وطن، نیتش الهی نباشد، این کار مشروع نخواهد بود و ثوابی ندارد، لذا باید الهی باشد. ایشان می گویند از اولین آیاتی که در مورد جهاد نازل شده می توانیم فلسفه جهاد، جنگ و امنیت نظامی را درک کنیم که در سوره حج، آیات ۳۸ تا ۴۰ آمده است و خداوند در این آیات می فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَى نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ»، در حالی که تا پیش از این، اجازه دفاع نیز به مسلمانان داده نمی شد و می فرمود: «كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ»، اما در سوره حج برای نخستین بار فرمود اگر ما اجازه دفاع ندهیم، عبادت گاه ها از بین می رود و آیت الله مصباح می گوید همین مسئله، فلسفه جنگ و جهاد در ادیان الهی است، چون یاد خدا تنها حقیقتی است که انسان را به سعادت می رساند.

همه چیز فدای دین

وی در ادامه افزود: دفاع از آب و خاک و جان، به صورت غریزی در حیوانات نیز هست، اما آنچه مهم است، دفاع از ارزش ها و دین است. همه چیز ما باید فدای دین باشد و می گویند حضرت زهرا(س) به همین نکته اشاره کردند که فرمودند: «الجهاد عزا للاسلام». فرمودند دلیل این است که اگر دین نباشد، انسان ها در حد حیوان می شوند که خداوند در سوره انفال فرمود: «إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ». بنابراین فلسفه جنگ در دیدگاه آیت الله مصباح، در رویکرد اسلامی یک رویکرد اعتدالی دارد؛ یعنی نه اسلام موافق جنگ است و نه مخالف، بلکه اگر بحث ظلم و تجاوز به حقوق مردم و دین و اسلام و عبادت گاه ها باشد، اسلام می آید و دفاع می کند و از این رو جنگ را مشروع می داند که در دیدگاه تفصیلی، هشت نوع جنگ مشروع

اشاره شده است.